

"אחת שאֵלתי מאַת ה' אותה אֶבְקֶשׁ; שְׁבִתִי בְּבֵית ה' כָּל יְמֵי חַיֵּי; לְחַזוֹת בְּנַעַם ה', וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ." (תהלים כז, ד)

שבת קודש, תשע"ב
פרשת במדבר
פסוק
עלון מס. 124

הגיליון יוצא לאור בסיוע
ידידנו הדגול
ר' אילן כהן צדק שיח'
להצלחתו בכל העניינים

בית ה'

נקודה למחשבה - מאירה בפתיחה לפרשה

מינוס = פלוס

הם היו שלושה אחים. שניים מהם נודעו ברמת המשכל הגבוהה שאפיינה אותם כמו גם בהצלחתם המטאורית בביזנס'. האח הצעיר ברח מאור הזקורים וחי בפשטות. עד מהרה הודבקו עליו סטיגמות שליליות. האב שידע את האמת - מחליט להוציא אותה לאור...

הבא בחברתו הוקסם מן אישיותו העדינה. ליבו של האב אמר לו כי גם ברמת החשיבה וביכולות הלמידה בנו העניו מעפיל על אחיו, ואפילו משאיר אותם הרחק מאחור. הוא ביקש לבטא את תחושתו במבחן המציאות, בצורה ברורה שתוכיח לכולם אחת ולתמיד מי הוא באמת הקטן ומיהו הגדול?

ניחשתם נכון! בית האחזה המרשים שניצב על קודקוד הגבעה הוקם על ידי האב בדיוק למטרה הזאת. הוא רצה להוכיח לכל המפקקים למיניהם את טעותם. כמה ימים אחרי סיום הבניה קרא האב לבניו ואמר להם: "ברצוני לתת את הבית החדש שהקמתי לאחד מכם. תחשבו איך ניתן למלאת את כל החלל הגדול של החדר הבודד. מי שיצליח לעשות כן יקבל ממני את הבית במתנה."

הבן הבכור נחשב לחכם מביניהם. הוא הלך לחוות הסוסים המקומית שהייתה תחת בעלותו, בחר משם את הסוס הגדול ביותר והכניס אותו לתוך הבית. הסוס, גדול ככל שיהיה, הצליח למלא את פינה אחת בתוך כל החלל הענקי של החדר.

הבן השני החזיק מעצמו מוצלח יותר מאחיו הבכור. רעיון מבריק עלה כעת בראשו הפורה, והוא ביקש להגשים אותו ולהראות את עוצמתו בצורה הטובה ביותר.

האח האמצעי היה בעלים של מפעל מרכבות ועגלות משא. הוא הלך לשם ובחר את עגלת המשא המרשימה ביותר. העגלה יוצרה לפני ימים ספורים ויועדה לתובלת גושי סלעים מן המחצבה הסמוכה. חבילות קש נערמו עליה בזו אחר זו, עד שאי אפשר היה להעמיס עוד. שש פרדות חסונות סחבו את העגלה המפלצתית במעלה הגבעה - ישר אל מרכז החדר. כמות הקש הייתה עצומה, מימדי העגלה היו חריגים בכל קנה מידה, למרות זאת רק חצי מן החלל הגדול התמלא.

השמועה על הפעילות המיוחדת הנערכת בבית החדש עברה מפה לאוזן, ועד מהרה היא עשתה לה כנפיים. תושבים רבים התגודדו במקום והשקיפו בסקרנות על המתרחש. מוליכי הידיעות שהספיקו לעמוד על טיב הדברים - הסיקו כי תחרות מעניינת מתקיימת עכשיו

הבית בראש הגבעה משך את תשומת האנשים בשל גודלו המרשים. יודעי דבר סיפרו על עשיר העיירה שהקים את בית האחזה מקרוב עבור מטרה מסתורית. הדבר המוזר ביותר היה צורתו המשונה של הבית. לא היו בו קומות או מפלסים כנהוג. חדר אחד בלבד הרכיב את בית המידות. גם טובי הידענים לא ידעו להזין את מוחות הסקרנים ולו בפירוור בודד של מידע בעניין. אפילו האדריכל שהקים את הפרויקט לא שותף בסוד הכמוס. נושא החריגה הוגדר בינתיים כחידה סתומה.

אותו עשיר היה אב לשלושה בנים. הראשון והשני התפרסמו כסוחרים מצליחים בזכות מוחם המבריק. כל עסק בו הם שלחו את ידם הניב במהרה רווחים נאים. הרבה התייעצו איתם בכל מיני נושאים וראו ברכה בחייהם, "המוחות שלהם מתחרים אחד עם השני ממש כמו במרוץ סוסים. הם ממש חכמים", אמרו עליהם התושבים.

דווקא הבן השלישי ברח מאוד מן הפרסום והכבוד. הוא נחבא אל הכלים ודגל בחיי צניעות פשוטים. אלה שניסו בכל זאת לגלות בו עניין נדחו על ידו בנימוס. גם רמת החיים שלו הייתה נמוכה מאוד יחסית לשני אחיו הגדולים. הוא עסק לפרנסתו ברעיית צאן, "אוהב אני את חיי הבדידות, את המרחבים והשקט הנצחי של עולם הטבע", כך הסביר את בחירתו למעגל מקורבים מצומצם. אורח חייו הפשטני לא התפרש בצורה חיובית. המחמאות שחלקו הכל לשני אחיו הגדולים - רחוק ממנו כרחוק מזרח ממערב. השם המפוצץ והמוניטין הרב שעשו שארי בשרו פסח עליו לחלוטין. אט-אט נוצרה התחושה כי האח הצעיר לא ניחן בבינה יתירה, או ביכולת ליצור רושם כה או אחר בקרב החברה.

תמונת המצב המעוותת לא נעלמה מעיניו הבוחנות של האב. הוא ידע כי לא כל הנוצץ - זהב. בניו הגדולים, אכן שמם יצא לשם, לתפארת ולתהילה, אבל בן הזקונים שלו שידע לברוח מאור הזקורים ולהסתתר בעולמו הצנוע - ניחן בהרבה דברים שהיו חסרים לאחיו. הוא היה איש משפחה למופת, דוגמתו האישית שימשה מודל לחיקוי והשראה עבור יוצאי חלציו, אור מיוחד היה נסוך על פניו, כל

וידבר ה' אל משה, עקרונות, האל מקיים כאן מונולוג היסטורי עם דמותו המקראית של משה, עם זאת הכוונה כאן ממוקדת כלפי נקודת משה המנהיג הנמצאת בכל אחד מאיתנו, הוא מבקש להעביר לו, כמו גם עבורנו, מסר שמימי מרכזי **"במדבר סיני"**, שיחה אקסקלוסיבית זו נערכת במיקום גיאוגרפי הכי פשוט שיש על פני כדור הארץ, שטח חסר צמחיה שאיננו מאפשר קיום חיים סדירים, אזור צחיח בעל משקעים נמוכים, נטול ריבונות כלשהי, ה"מדבר", גם שמו הספציפי של הישימון, "סיני" מבטא פשטות וענווה אוטנטית, **"באוהל מועד"**, אף המיקום המדויק בו התרחשה ההתוועדות פורס לפנינו אורח חיים צנוע, כמו האוהל הארעי העשוי מיריעת בד פשוטה, החשוף מטבע הדברים לתנאי מזג האוויר.

הנהגה שמימית זו, הפלטפורמה המדברית הפשטנית, לצד שם הספר ופתיח הפרשה כל אלו ועוד מצביעות על מוטיב אחד ברור, מוטו מרכזי מנחה לחיים. הפשטות היא בעצם עדות לגדלות, הראוונות והנהנתנות מראות על אישיות שלא בהכרח עומדת בזכות עצמה, בגין מה שהיא באמת. על פניו, אולי הטבע האנושי בגדול כן מעריך מורכבות, אבל תכלס' הוא מתגמל ומזין פשטות. גם מה שנראה לנו סובייקטיבית כבנאלי, לא בהכרח משקף את המציאות, אובייקטיבית. כל הדברים הגרנדיוזיים הם בעצם מתחילים ונגמרים במילה אחת אינטליגנטית ורבת עוצמה, מילה עם פריבילגיה וסטטוס ייחודי אצל האל, קוראים לה "פשטות".

ולסיום, האומן המפורסם לאונרדו דה וינצ'י (1452-1519) אמר: "פשטות היא התחכום האולטימטיבי". המדען אייזיק ניוטון (1643-1727) קבע: "האמת נמצאת תמיד בפשטות, ולא בהכפלה ובסיבוב של דברים". **הסופר חיים גורי נזכר**: "היו ימים והלכנו בלואי-בגד ויחפים בדרך האפורה והמסולעת של ארץ ישראל. היה ערך למחסור וערך ללחם הנרכש בעמל. את מקום פשטות החיים ולחם העצב - ירש שיגעון המתורות ולחם החסד". **הסופר האנגלי א. א. מילן (1882-1956)** כתב על כך בספר **הילדים 'ופו היה אומר'**: "הרבה יותר משעשע לנהל שיחה עם מישהו שלא זורק לך מילים קשות וארוכות כמו: 'השתלשלות העניינים הרגילה בנסיבות אלו היא כדלקמן', ומסתפק בכמה מילים קצרות ופשוטות כמו: 'קח עוגה, פו.' **חוקר מדעי המחשב דניס ריצ'י (1941-2011)** התבטא על מערכת ההפעלה אותה תכנן: **Unix** זה פשוט, אלא שצריך להיות גאון כדי להבין את הפשטות הזאת". **הסופר פאולו קואלו מבהיר**: "הדברים הפשוטים ביותר בחיים הם המיוחדים ביותר; רק אנשים חכמים מסוגלים להבין אותם". **המשורר והמחזאי רוברט בראונינג (1812-1889)** מגדיר: "כחות זה יותר". **ראש ממשלת בריטניה ווינסטון צ'רצ'יל (1874-1965)** התייחס לכך באומרו: "כל הדברים הגדולים הם פשוטים במהותם, ורבים מהם ניתנים לביטוי במילה אחת: חופש, צדק, כבוד, חובה, רחמים, תקווה". **הנשיא ה-16 של ארה"ב אברהם לינקולן (1809-1865)** סיכם: **"אלהים אוהב כנראה את האנשים הפשוטים - משום כך הוא ברא כה הרבה מהם."**

כאמור, רעיונות אלו כבר קיבלו הד קדום בפתיח פרשתנו, **"במדבר"**.

מסרון

"פשטות וצניעות - גאונות ושלמות"

בין שלושת האחים. השעה הייתה שעת דמדומים. קולות צפצוף בעלי הכנף הנפרדים מן היום החולף נשמע באוויר, אוויר רענן נשב ברוע והניד קלות את צמרות העצים, חדי העין הבחינו בדמותו של האח הפשוט חומקת מן הבית ונעלמת בין הבתים על רקע הקרניים האחרונות של מלכת היום, השמש. "בטח ה'חכמולוג' הלך להביא את התשובה שלו, עדר העיזים", לגלג עליו אחד מהנאספים. "במקום שאחיו הנבונים כשלו אין לטיפש הזה שום סיכוי!" קבע עמיתו. "אם בארזים נפלה שלהבת - מה יעשו אזובי קיר? לווייתן בחכה הועלה - מה יעשו דגי רקק? בנחל שוטף נפלה חרבה - מה יעשו מי גבים (מים דרודים, שלולית)?" ציטט איש מלומד פתגם פופולארי.

היה כבר חשוך כששב צעיר האחים למקום. הוא בא בגפו ונכנס אל הבית. זה היה כבר יותר מידי עבור ההמון. משפטים משפילים הוטחו בו מאחרי הגב. עיני האחים הגאונות ננעצו בו בזעם, המחזה של האח הבודד הניצב לבדו במרכז החדר הגדול היה מביך שלא לומר משפיל. רק האב יחל במסתרי ליבו כי בן זקונו לא יאכזב, וכי האמת תצא לאור בניצוחו הבלעדי. ואכן, האינטואיציה שלו לא הכזיבה. הבן הקטן עשה כדרכו הפשוטה דבר קטן בכמותו אבל מבריק ומפתיע ביותר באיכותו.

נר גדול נשלף מכיסו, הוא הדליק בו את האש ועד מהרה התמלא הבית כולו באור יקרור. "בראבו בראבו" זעק ההמון הנלהב שעשה סויץ' בין רגע. "הנה, כמו שתמיד אמרתי לעצמי, הבן הקטן שלי הוא פשוט גדול", הכריז האב הנרגש. כמוכן שהוא זכה לקבל את הבית החדש, למורת הרוח של אחיו. בצניעותו תרם האח את המקום לתועלת הציבור. עליונותו של האח הפשוט על פני אחיו בעלי המעמדות הפכה עובדה מוגמרת. איש לא פקפק בה יותר...

"וידבר ה' אל משה במדבר סיני, באהל מועד..." פתיח הפרשה הראשונה של הספר הרביעי מהווה יריית פתיחה של מסע קיצי ממושך. דרכו אנו נחשפים מידי שנה למאורעות דינאמיים והרי גורל שפקדו את העם בלכתו במדבריות הצחיחים של חצי האי סיני, זוהי הליכה שכללה תחנות נדידה וחניה רבות המפורטות בפרשה הנועלת את הספר, "מסעי".

העילה הפורמאלית שעמדה מאחורי מסע ארון טווח זה שהסתכם בארבעים שנה - היא ללא ספק בגין צמרת ההנהגה השבטית, הנשיאים. אלה שוגרו למשימה חשאית, סוכני ביון המרגלים חרש את ארץ כנען. בשוכם הם סיקרו תמונת מצב פסימית במיוחד. ההצגה המכורה מראש כללה תיאור קודר שלא פסח על שום תחום אפשרי: פיסה, גיאוגרפי, מדיני וכמובן - צבאי. בעקבות כך צנח המוראל הלאומי לשפל דרסטי. פרשה עגומה זו זכתה לכינוי "חטא המרגלים", בעטיה נקבע שבני ישראל ישוה במדבר ארבעים שנה, כנגד ארבעים הימים בהם תרו הנשיאים את הארץ המובטחת.

כבר מתקופת חז"ל ועד לעת החדשה ניסו הפרשנים להעניק להחלטה האלו - הית מימדים חיוביים, בחלקם פסיכולוגיים. בדרכם ננסה להבהיר את הרעיון לפי אלמנט חיובי הנרמז בפתיח הפרשה.

לתגובות: bethashem@gmail.com

בברכת "שבת שלום ומבורך" לכל הקוראים היקרים מאת העורך וכותב המאמרים - יונתן דדון

העלון מוקדש להצלחה בתורה ויראת שמים ולכל העניינים ברוחניות ובגשמיות של הילדים היקרים והנעימים חיים וויטאל וניתאי בני אילנית